

Na osnovu člana 94. Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju Kantona Sarajevo („Sl. novine KS“ br.23/17 i 33/17), Školski odbor JU OŠ „MEŠA SELIMOVIĆ“ na 19. redovnoj sjednici sjednici održanoj dana, 6.11.2019. godine, na prijedlog direktora škole, usvojio

PLAN EVAKUACIJE RADNIKA I UČENIKA JU OŠ „MEŠA SELIMOVIĆ“ U SLUČAJU OPASNOSTI

1 – POJAM EVAKUACIJE

- 1) Pojam evakuacije, u smislu ovog Plana, obuhvaća organizirani način napuštanja prostorije, prije nego što nastupi ugrožavanje života i zdravlja radnika i učenika, što može izazvati iznenadni događaj, čiji je nastup i štetne posljedice moguće predvidjeti.
- 2) Pod spašavanjem u smislu ovog Plana, podrazumjeva se organizirano provođenje radnji kojim se osobama zatečenim u ugroženim prostorijama pruža pomoć, kada radi okolnosti nastalih iznenadnim događajem, sami ne mogu napustiti prostorije i zgradu, a da pri tom ne dovedu u opasnost svoj život. Također, ovim Planom regulisano je i postupanje u slučaju anonimne dojave o postavljenoj bombi u školi.
- 3) Evakuacija spašavanja provodi se u slučajevima požara i drugih iznenadnih događaja. Iznenadni događaji mogu ugroziti sigurnost radnika, učenika i drugih osoba u građevinama pa semora organizirati brza i učinkovita evakuacija u slučaju njihova nastanka.
- 4) U elementarne nepogode i druge iznenadne događaje sa mogućim posljedicama spadaju:
 - Potres, koji može izazvati uništenje ili oštećenje građevina, zakrčenje puteva za evakuaciju, oštećenje postrojenja, uređaja i instalacija kao i ozljede radnika i učenika .
 - Udar groma u slučaju neispravne gromobranske instalacije, s posljedicama nastanka požara u građevini;
 - Olujni vjetrovi i led (tuča), koji mogu izazvati oštećenje zgradem razbijanje prozora, te paniku i ozljede radnika i učenika;
 - Suša, koja može izazvati nestanke ili smanjenje sanitarne i tehnološke vode, smanjenje kapaciteta požarnih voda;
 - Poplave, koje mogu izazvati poplavljenje prizemnih građevina, prekid energetske instalacije, zagađenje pitke vode koja može uzrokovati pojavu raznih epidemija
 - Velika visina snijega i nanosi, što može prouzrokovati rušenje dijelova građevine, zakrčenost;
 - Ostali iznenadni događaji (diverzija, ratna dešavanja i sl).
- 5) Plan o evakuaciji radnika i učenika JU OŠ „Meša Selimović“ u slučaju opasnosti također sadrži i plan o postupanju u slučaju anonimne dojave o postavljenoj bombi u školi.

2 - UKUPAN BROJ UČENIKA I RADNIKA

Ukupan broj učenika i radnika na dan 29.10.2019:

Broj učenika	636
Broj radnika	62

3 – OPIS GRAĐEVINE

JU OŠ „Meša Selimović“ smještena je u jednom objektu.

Dimenzije objekta:

50m x 60m

Vanjska visina objekta:

Visina objekta 4 m

Visnina sportske sale 10 m

Objekat je izgrađen kao:

Klasični (od opeke, betona, siporexa i sl)

Broj etaža na objektu:

Prizemlje

Vanjski zidovi su izgrađeni od:

Fasadne cigle i armiramog betona

Termoizolacija:

Standardna.

Sadržaj prostorija:

Prizemlje:

- 21 učionica, zbornica, 3 kancelarije, kantina, ostava, radionica, sportska sala, sanitarni čvorovi, biblioteka, prijavnica.

U građevini su izvedene sljedeće instalacije:

- Električne instalacije
- Gromobran
- Telefon
- Školsko zvono
- Hidranstska instalacija
- Vodovod
- Centralno grijanje
- Internet
- Vatrodjava

4 – PROCJENA OPASNOSTI I DAVANJE NAREDBI

U tabeli 1 su navedene elementarne nepogode i drugi iznenadni događaji sa mogućim posljedicama

Redni broj	Iznenadni događaji	Mogući događaji na građevini	Mogući događaji na opremi	Mogući događaji kod učenika i radnika
1.	Potres	- oštećenje građevine - rušenje građevina ili dijela građevina, - požar - kvarovi na instalacijama građevine, - prekid energetske instalacije	- požar, - oštećenje ili uništenje učila, namještaja, računala i dr., - prestanak rada	- panika, - ozljede, - opekline, - trovanje - smrt
2.	Olujni i orkanski vjetrovi	-rušenje dijelova građevine, -kvarovi na instalacijama građevine, -prekid energetske instalacije	- kvarovi na instalacijama, - oštećenje ili uništenje učila, namještaja, računala i dr., - prestanak rada	- panika, - ozljede, - smrt
3.	Udar groma	- požar - oštećenje dijela građevine - kvarovi ili uništenje električnih instalacija i opreme	- požar -oštećenje ili uništenje učila, računala i dr.	- ozljede - smrt
4.	Suša	- smanjen kapacitet ili nestanak sanitarnih ili tehnoloških voda, - smanjen kapacitet ili nestanak vode za gašenje požara	- požar - prestanak rada	- panika, - ozljede

5.	Grad	- oštećenja građevina, - prekid energetskih instalacije	- prestanak rada	- panika, - ozljede
6.	Velika visina snijega, nanosi	- rušenje građevina ili dijelova građevina	- kvarovi na instalacijama, - oštećenje ili uništenje učila, namještaja, računala i dr., - prestanak rada	- ozljede, - ozeblina - smrt
7.	Anomimna dojava o postavljenoj bombi	- rušenje građevine ili dijelova građevina - požar	- uništenje opreme, instalacija, namještaja, računala i dr.	- Panika - Smrt - Ozljede

U tabeli 2. su navedeni iznenadni događaji koji nastaju radi tehnoloških poremećaja, neispravnih električnih instalacija, nekontrolisane upotrebe vatre i sl.

Redni broj	Iznenadni događaj	Mogući događaji na građevini	Mogući događaji na opremi	Mogući događaji kod učenika i radnika
1.	Propuštanje zapaljivih tekućina	- požar - eksplozije	- požar - eksplozije - razaranje	- panika - ozljede - trovanje - smrt
2.	Nakupljanje zapaljive prašine	- požar - eksplozije	- požar - eksplozije - razaranje	- panika - ozljede - trovanje - smrt
3.	Rušenje materijala	- zakrčenje prolaza	- razna oštećenja	- ozljede - smrt
4.	Laboratoriji - prolivanje otrovnih zapaljivih tekućina	- požar - eksplozija - zagađenje	- požar - eksplozija	- panika - ozljede - smrt
5.	Neispravnost, preopterećenje i sl. električnih instalacija i opreme	- požar - širenje plinova i izgaranja - oštećenje građevine i instalacija	- požar - eksplozija - oštećenje ili uništenje	- panika - ozljede - gušenje - trovanje - smrt
6.	Vozila – curenje goriva, neispravnost el. Instalacije, paljenje	- požar - širenje plinova - izgaranja - oštećenje građevine	- oštećenje - uništenje	- panika - trovanje - smrt
7.	Kancelarijski materijal i oprema	- požar - oštećenje građevine	- požar - destrukcija opreme	- ozljede - panika
8.	Nekontrolisana upotreba vatre u bilo kojem obliku	- požar - opasni produkti izgaranja, - oštećenje ili uništenje građevine i instalacija	- požar - oštećenje ili uništenje	- panika, - ozljede - gušenje - trovanje, smrt

Osoba koja uoči opasnost ili primi poruku o opasnosti po učenike i radnike, odmah o tome obavještava odgovornu osobu koja je zadužena za postupanje u slučaju opasnosti, direktora, sekretara ili drugu prisutnu osobu osposobljenu za poslove zaštite od požara. U odsutnosti tih osoba, imenovana osoba je dužna da o tome obavijesti policiju. Brojevi koje treba da kontaktira su sljedeći:

Policija	122
Vatrogasna služba	123
Hitna pomoć	124

5 – PROVOĐENJE EVAKUACIJE

Radnici uzimaju razredne knjige i disciplinirano, u koloni po dva učenika izlaze prema najbližem izlazu. Smjerovi za najbliže izlaze postavljeni su na glavnim hodnicima.

PLAN NAPUŠTANJA ŠKOLSKE ZGRADE:

Glavni izlaz: Učionice geografija, muzičko/likovno, zbornica, prijavnica, pedagog.

Izlaz br. 1: Učionica 1, produženi boravak, sekretar.

Izlaz br. 2: Učionice 2, 3, Matematika 2, Njemački jezik, kancelarija direktora

Izlaz br. 3: Učionice Matematika 1, BHS 2, Engleski jezik

Izlaz br. 4: Učionice BHS 1, Biologija, Hemija/Fizika, učionica 7

Zborno mjesto za izlaze Glavni izlaz, 1, 2, 3 i 4 je kod Spomenika šehidima i palim borcima.

Izlaz br. 5: Učionice 4, 5, 6, Učionice Informatike i Tehničke kulture

Izlaz br. 6: Sportska sala, biblioteka

Zborno mjesto za izlaze 5 i 6 je sportsko igralište.

U slučaju proglašenja evakuacije za vrijeme trajanja odmora (veliki ili mali) o učenicima vodi brigu nastavnik/učitelj koji treba započeti sat u određenom razredu. Učenici koji se zateknu van zgrade NE ulaze ponovo u zgradu.

6 – ZADUŽENJA RADNIKA ŠKOLE PRI IZLASKU IZ ZGRADE

- 1) Iz radnih prostorija škole u svakom trenutku mora biti omogućena bezbjedna evakuacija radnika i učenika u slučaju izbijanja požara i tokom elementarnih nepogoda i drugih iznenadnih događaja sa mogućim posljedicama, a putevi za evakuaciju moraju biti vidljivo označeni, stalno slobodni i prohodni.
- 2) Svi radnici i učenici škole treba da znaju pravce svih nužnih izlaza, protivpožarnih stepeništa i zbornog mjesta.
- 3) U skladu sa donešenim i uvježbanim planom za evakuaciju u slučaju opasnosti svi radnici škole moraju mirno i bez panike započeti evakuaciju učenika-djece iz škole. Prisutne učenike-djecu uvježbavati (upozoravati) da se evakuacija sprovodi što prije bez sakupljanja udžbenika, pribora odjeće i slično, zbog skraćivanja vremena za evakuaciju i izbjegavanja dodatne gužve, panike i zakrčenja.
- 4) Svaki predmetni nastavnik obavezan je najkraćim utvrđenim putem za evakuaciju povesti svoje odjeljenje-grupu na već utvrđeno mjesto za okupljanje.

- 5) Kretanje evakuacionim putevima treba provoditi u koloni (sa brojem redova koje omogućuje širina evakuacionog puta), bez pretrčavanja kako se nebi dodatno stvarala panika i mogućnost zakrčenja i zaglavljivanja na izlazima.
- 6) Po mogućnosti i u slučaju požara, nastavnik treba da zatvori vrata kako bi spriječio moguće zadimljavanje prostorija i puteva za evakuaciju.
- 7) Na mjestu za okupljanje obavezno se vrši provjera prisutnosti svih koji su se u momentu nastanka požara zatekli u objektu.
- 8) Provjeru vrši svaki predmetni nastavnik za odjeljenje-grupu gdje se zatekao u momentu nastanka požara.
- 9) Nakon utvrđivanja da su svi iz odjeljenja-grupe prisutni na mjestu za okupljanje nastavnik će odjeljenje-grupu odvesti sa mjesta za okupljanje.
- 10) Po ostavljanju učenika-djece dio radnika se može vratiti na mjesto požara i staviti na raspolaganje rukovodiocu akcije gašenja požara i spašavanja u slučaju potrebe pružanja pomoći u toku intervencije, ali učenici-djeca se nikada ne ostavljaju bez nadzora.

7 – PLAN O POSTUPANJU U SLUČAJU ANONIMNE DOJAVE O POSTAVLJENOJ BOMBI U ŠKOLI

Postupak zaprimanja prijetnje

Prijetnja bombom se mora shvatiti ozbiljno u svakom konkretnom slučaju. Te prijetnje imaju za cilj sijanje straha, panike, nesigurnosti, uznemiravanje građana, prekid redovnih aktivnosti i sl.

Prijavom se smatra obavijest ili nečije priopćenje o određenom događaju. Može biti usmena, pismena, telefonska, poslana e mailom ili podnesena drugim telekomunikacijskim načinom.

Upućivanje prijetnje ili obaviještavanje institucija o postavljenj bombi može biti motivisano sljedećim razlozima:

- Prijavljiivač želi poremetiti normalan rad,
- Prijavljiivač ima saznanja o postavljenj bombi i želi spasiti ljudske živote,

Reakcija, bez obzira na razloge prijave, mora biti trenutna i u skladu sa važećim planovima i uputstvima za postupanje u ovim situacijama.

Ako dojavitelj prihvati razgovor kod prijetnji koje su upućene putem telefona, treba ga što duže zadržavati i pritom pokušavati doći do korisnih informacija, a posebno obraditi pažnju na sljedeće:

- Pažljivo slušati
- Ne prekidati pozivatelja
- Biti smiren, uputui se u razgovorr
- Dobiti što više informacija
- Ako je moguće identifikovati broj pozivaoca

Dojavitelju se trebaju postavljati sljedeća pitanja, kako bi se dobilo što više podataka i to:

- Kada će bomba eksplodirati,
- Gdje se nalazi bomba,
- Kako izgleda bomba,
- Zašto ste postavili bombu,
- Informirati pozivača da se u zgradi nalaze djeca i da bi detonacija bombe mogla izazvati smrt i ranjavanje nevine djece,
- Tražiti od njega/nje da ponovi poruku,
- Odakle zovete,
- Kako se zovete.

Radnik škole koji je zaprimio dojavu odmah obavještava o svim saznanjima odgovornu osobu škole. Odgovorna osoba o svemu obavještava policiju i radnike i postupa po planu za odgovore na ovakve incidente. U aktivnosti vezano za dojavu treba uključiti i pedagoga škole.

Osoba koja je zaprimila poziv mora biti na raspolaganju policiji za davanje detaljnih informacija vezanih za dojavu.

Prilikom dolaska policijskih službenika istim pružiti sve dostupne informacije vezane za prijetnju, osigurati sve ključeve od svih prostorija, ormara i slično, i postupati po uputama policijskih službenika.

Moguće opcije postupanja tokom prijetnje

Ignorisanje prijetnje povlači za sobom rizik koji može dovesti do gubitka života i materijalnih dobara. Mnoge prijetnje su jednostavno „neslane šale“ zaposlenih, studenata ili učenika koji se da će evakuacija zgrade u kojoj rade, studiraju ili idu u školu, privremeno može osloboditi posla, predavanja ili ispita. Međutim, ignorisanje prijetnje može podstaći stvarno postavljanje bombe, te se ova opcija **treba uvijek izbjegavati**.

Trenutna evakuacija na svaku prijetnju bombom pristup je koji se preferira. Kod ove opcije evakuacije postoji mogućnost zloupotrebe, ako osoba koja prijeti bombom zna da se na svaku prijetnju mora izvršiti trenutna evakuacija, može stalno upućivati prijetnje kako bi nanio što veću štetu.

Pretraga i evakuacija. Ova opcija se primjenjuje u specifičnim situacijama, kada je faktor vremena ograničen, naročito onda kada je pronađen sumnjivi predmet i kada se treba započeti sa evakuacijom, pridržavajući se procedura i izbjegavanja područja pronalaska sumnjivog predmeta.

Evakuacija

Osnova za postupak evakuacije je prethodno izrađeni evakuacijski plan za taj objekat koji bi tačno ukazivao na sve detalje evakuacije, od plana objekta, načina obavještavanja lica koja se nalaze u objektu, dinamiku izvođenja evakuacije, određivanja mogućih izlaza, određivanja sigurnog prostora za evakuaciju. U taj plan bi bio uključen menadžment sa uposlenicima koji bi bili obučeni i utrenirani za preduzimanje evakuacije. Trening ovog tipa vršio bi se u saradnju sa policijom, vatrogasnom jedinicom, medicinskom službom i drugim službama u okviru društvene zajednice. Prednost ovog plana je što bi se izbjegla panika, zato što uposlenici dobro poznaju svoj radni prostori i mogli bi prilikom pregleda puteva za evakuaciju uočiti sumnjive predmete koji ne pripadaju objektu i policiju upoznati sa svim

zapažanjima. Za korištenje sigurnosnih izlaza, najčešće se koriste pristupačni javni dijelovi objekta kao što su: stubišta, hodnici, pomoćni izlazi itd. Treba imati na umu da je u prostorškole ulaz trećim licima ograničen, te kao takav je u osnovi manje izložen riziku od prostora koji nije pod kontrolom (prilazi, dvorišta, parkirališta, ulice i sl.). Menadžment i uposlenici škole moraju biti upoznati sa planom na odgovore na ovakve incidente kako bi znali postupati u ovim situacijama i smanjiti eventualne konfuzije.

Moguće opcije evakuacije

U zavisnosti od upućene dojave, svih raspoloživih informacija, prijetnja može biti konkretna, neposredna, detaljna, uvjerljiva i kao takva predstavlja veliku opasnost, a okolnosti ne dopuštaju mogućnost da se izvrši potpuna evakuacija.

Potpuna evakuacija podrazumijeva da je objekat i prostor koji pripada objektu potpunosti ispražnjen od lica. Za efikasno postupanje u ovim situacijama neophodno je da uposlenici škole moraju biti upoznati sa planom za odgovore na ovakve incidente, kako bi znali postupati u ovim situacijama.

Djelimična evakuacija u sigurnosno vanjskom pojasu podrazumijeva da je izvršena evakuacija dijela objekta u dio vanjskog prostora koji je prethodno pretražen i time siguran za boravak evakuisanih lica. Kada se razmatra ova mogućnost, moramo znati da zahtjeva detaljnije planiranje, obuku i koordinaciju nego što je slučaj sa potpunom evakuacijom.

Djelimična evakuacija u nekoj sigurnoj unutrašnjoj zoni podrazumijeva da je izvršena evakuacija dijela objekta u dio prostora koji se nalazi u unutrašnjosti objekta koji je prethodno pregledan i koji je siguran i koji je siguran za boravak evakuisanih lica. Evakuisane osobe se moraju preseliti u sigurniji dio zgrade, na mjesta gdje nisu izložena fizičkim povredama od moguće eksplozije. U svakom slučaju, evakuacija slijedi tek nakon što je izvršen pregled prostora predviđenog kao izlaz, kao i prostora gdje će se smjestiti evakuisana lica. Djelomična evakuacija u unutrašnjoj zoni se vrši kada nije moguće izvršiti potpunu evakuaciju.

Procedura za evakuaciju

- U postupanju za vrijeme krizne situacije zadužena je odgovorna osoba.
- Odgovorna osoba će odrediti nastavno osoblje će vršiti evakuaciju.
- Upoznati nastavno osoblje koje vrši evakuaciju sa planom evakuacije ulogom za svakog pojedinačno.
- Prije početka evakuacije moraju se izvršiti pripreme koje se sastoje od predevakuacijskog pregleda svih puteva evakuacije, kao i prostora za siguran boravak evakuisanih lica.
- Kada je konstatovano da su putevi evakuacije kao i prostor za boravak evakuisanih lica sigurni tek tada se može započeti sa evakuacijom (osim u slučajevima pronalaska sumnjivog sredstva ili bombe u prostoru škole).
- Potrebno je odrediti način saopštavanja za početak provedbe evakuacije, da bi se izbjegla panika.
- U zavisnosti od veličine objekta, broju učenika i uposlenih u istom, broju ulaza/izlaza, evakuacija se može vršiti na više načina:
 - Istovremeno za sve kada postoje tehničke mogućnosti (veći broj ulaza/izlaza) a da se ne stvara panika

- Sukcesivno obavještanje (po spratovima ili razredima) kako bi se izbjegla gužva i panika, odnosno imala mogućnost da se planira dinamika izvođenja evakuacije i razredi koji će biti prvi evakuisani (djeca nižih/viših razreda).
- Evakuisana lica, uposlenici i učenici moraju biti upoznati da trebaju ponijeti sa sobom svoje lične stvari (garderibu, torbe i sl)
- Svi uposleni trebaju otključati svoje ormare, stolove i kabinete, obratiti pažnju na eventualno ostavljene sumnjive pakete, torbe i slično, ponijeti sa sobom svoje tašne i druge lične predmete koji bi mogli usporiti pretraživanje koje će izvršiti policija.
- Ako se radi o osnovnim školama i vrši evakuacija djece nižih razreda, mora se predvidjeti rezervni prostor za siguran boravak djece koja moraju biti pod nadzorom nastavnog osoblja.
- Nastavnici koji drže nastavu u kabinetima stručne nastave u kojima je instalirana posebna oprema, u vezi sa istom trebaju na zahtjev policije pružiti potrebne informacije o opremi.
- Prilikom evakuacije nastavno osoblje će vršiti preliminarni (letimični-vizuelni) pregled učionice te o bilo kakvoj sumnji ili pronalasku sumnjivog sredstva obavijestiti policijske službenike.
- Tokom evakuacije i pregleda u objekat nije dozvoljen ulazak neovlašćenih osoba.

Pronalazak sumnjivog predmeta (sredstva)

- U slučaju pronalaska sumnjivog predmeta (sredstva), predmet ne dirati i potrebno je:
- Odmah obavjestiti policiju.
- Ne poduzimati nikakve manipulacije na predmetu jer manipulisanje sa sumnjivim predmetom može izazvati ozbiljne povrede ili smrt lica.
- Predmet ne pomjerati s mjesta gdje je pronađen.
- Ne doticati predmet.
- Ne vršiti otvaranje predmeta – skidanje omotača.
- Ništa ne odlagati na sumnjivi predmet.
- Ukoliko je sumnjivi predmet pomjeren, transportovan, ne može se smatraida je bezopasan.
- Ne koristiti mobilne telefone ili radio uređaje u blizini tog predmeta.
- Ne potcijeniti ozbiljnost predmet na osnovu njegove veličine.

Ako se pronađeni sumnjivi predmet (sredstvo-bomba) nalazi na mjestu (glavni ulaz, stepenište i sl) gdje tada nije moguće izvršiti potpunu evakuaciju iz objekta, u tom slučaju osobe se moraju evakuisati u sigurni dio zgrade, na mjesta gdje nisu izloženi fizičkim povredama od moguće eksplozije. Ova djelomična evakuacija u unutrašnjoj zoni traje sve dok se ne osiguraju uslovi za potpunu evakuaciju u siguran prostor.

Normalizacija rada

Nakon što policijski službenici obave mjere i radnje iz svoje nadležnosti, odnosno konstatuju da je dojava bila lažna ili uklone sigurnosnu prijetnju, o tome će obavijestiti odgovornu osobu škole, koja će donijeti odluku o normalizaciji daljeg rada.

Mediji

Odnos prema medijima je vrlo bitan, gdje se informisanje usmjerava prema mjerama i postupcima koji se koriste u cilju rješavanja nastale situacije ili stanja. Veoma je bitno da se što manje informacija daje o samom događaju. Informacije može davati samo odgovorna osoba škole.

Obuka, revizija i vođenje plana

Odgovorna osoba škole snosi odgovornosti za obuku, reviziju i provođenje ovog plana, periodično će utvrđivati potrebe za obukom i revizijom ovog plana.

Svrha vježbe je da se testiraju procedure za aktivaciju plana u kriznim situacijama, kojom prilikom se osmišljava vježba, uključujući i izradu scenarija. Po završetku vježbe obavlja se analiza.

Broj: 01-1505/19

Datum: 6.11.2019. godine

Predsjednik Školskog odbora

Munir Prazina, prof.